

קב, כי הסאה ששה קבין, נמצא לחמש סאין שלשים קב; וכך היה חלוקתם:

חמשה עשר קבין לחמץ, וחמשה עשר למצה, ומפרש ואדיל כיצד.

חמשה עשר קבין לחמץ: קב וממחצית לכל חלה מעשרה חלות חמץ.

חמשה עשר קבין למצה: ובמצה שלוש מינין: חלות ורקיון ורוכבה, נמצאו חמישה קבין לכל מין ומין, ושתי חלות לקב.

### גמרא:

שנינו במשנה: התודעה הייתה באה חמיש סאין ירושלמיות ... האיפה שלש סайн:

שואלה הגمرا: מנא הני מיili שהאיפה שלש סайн היא?

כתיב בספר יחזקאל מה ט:

טו-א עשרה "עשرون" לעשרה לחמי חמץ: עשרון אחד לכל חלה מעשר חלות חמץ.

ועשרה עשרוניות לכל שלשים לחמי חמץ.

ובמצה שלש מינין: חלות רקיון ורוכבה – נמצאו שלשה עשרוניות ושליש לכל מין ומין, כי עשרה העשרוניות מתחלקים לכל מין ומין בשווה –

ושלש חלות לכל עשרון, שבכל מין ומין עשר חלות, הרי שליש עשרון לחלה, שכן שלש חלות לעשרון.

עד כאן מבארת המשנה את התחלקות העשרוניות שהיו נהגים במדבר; ועתה מפרשת המשנה לפי המידה היירושלמית – שלא היו נהגים שם במידת "עשרון" – (1) את חלוקת חמשת הסאין הירושלמיות שהן שותה לשש הסאין המדבריות:

ובגמיה ירושלמיות היו חמישת הסайн שלשים

ב. הקשו התוספות [עו ב ד"ה התודעה]: כי אמר רחמנא "עשרון" ניזיל בתור השთא [כפי העשרון הנהוג בכל זמן], והביאו דוגמא זהה מבכורותות נ א גבי מחצית השקל, שאם הוסיף עליו נוטן מחצית השקל כפי הנהוג באותה שעה; ודוחו,ermen הכתוב לפניו לה שם, וראה גם ב"שיטה מקובצת" לעיל ערו ב אורה ו.

באיור דבריהם: כיוון שמידת לחמי התודעה כתובה בתורה לפי "עשرونות", [וכפי שיתבאר למן עז ב], אם כן יש לנו לומר: אף שנשתנו המידות, והאיפה ועשרותה שונה היא במידתה, מכל מקום לעולם מביא הוא עשרים עשרוניות של איפה הנהוגה באותה שעה, וייה הדין שהוא מביא שיש סאין ירושלמיות לחמי תורה, ולא חמיש סайн ירושלמיות השותה לשש סайн

הקדמת – ששית מהכל [מהברוטו], והוא נקרא "שותות מלבד [מבחוץ]" ; וכל מידות התורה כಗון תוספת חמיש למועד בהקדש או לאוכל תרומה, הוא חמיש מלבר, דהיינו: התוספת היא ובע מהקרון, שהיא חמיש מהקרון עם התוספת, וכן רוב שיעורי חמיש מהושבים מלבר.

1. א. נתבאר על פי רש"י מכתב יד, שכותב: ובמידה ירושלמית שלא היו בה עשרוניות אלא קבין; ולמדנו מדבריו, שעשרון אין פירושו עשרית האיפה, אלא שם של מידה השווה לעשרית האיפה, וכיידה זו לא הייתה נהוגה בירושלים; והכריחו לרשי, משום שאם לא כן למה לא נחשב בעשרוניות ירושלמיות כמו בעשרוניות מדבריות, ונתקץ במספר העשרוניות.